

Lars Engqvist: Tal på första maj 2012

Talare

Lars Engqvist
Politiker

Datum

1 maj 2012

Omständigheter

Första maj 2012 i Nässjö

Mötesdeltagare!

Fredagen den 22 juli förra året begick massmördaren Anders Behring Breivik sitt ohyggliga brott.

Under några timmar mördade han 77 människor. I bombexplosionen i Oslos regeringskvarter dog åtta personer. På Utöya släcktes 69 unga människors liv.

Under några plågsamma veckor har vi fått del av massmördarens egen förklaring: Han ville starta ett krig mot alla dem som hävdar alla människors lika värde.

Inför rätten berättade han att det värsta han visste var en sång som en gång skrevs av Pete Seeger och som översatts till norska av Lillebjörn Nielsen.

Sången heter ”Regnbågens barn”. För att protestera mot massmördarens utfall samlades i torsdags spontant över 40 000 människor på Youngstorget i Oslo för att tillsammans sjunga, just, ”Regnbågens barn”. Jag ser en himmel full av stjärnor Ett blått hav så långt jag ser. Jag ser en jord där blommor frodas Kan jag önska något mer?

Tillsammans ska vi leva Både syster och bror. Vi är alla barn av regnbågen Ja alla barn av samma mor.

Med denna enastående kör manifesterade de viljan att fortsätta kampen för alla människors lika värde och lika rätt. Och sin avsky mot de rörelser som delar upp människorna efter hudfärg, kön, språk, kulturell eller nationell bakgrund och som med våld vill krossa demokratin.

Vår demonstration idag är en vakthållning kring de grundläggande mänskliga rättigheterna! Att tillsammans bjuda motstånd mot rasismen är en viktig del i försvaret av friheten.

Att bekämpa rasismen handlar först och främst om att motarbeta föreställningen att den mänskliga gemenskapen består av ett ”vi” och ”dom”, där ”vi” står för det goda och ”dom” för det onda.

Det finns bara ett ”vi”. Och detta ”vi” består av ett oändligt antal individer. Med ett oändligt antal skilda bakgrunder, idéer, intressen och drömmar. Men med lika rättigheter!

Därför säger vi som de tiotusendena på Youngtorget i Oslo: ”Vi ska leva tillsammans var syster och bror”.

Därför säger vi: Slå vakt om demokratin! Stoppa rasismen!

Mötesdeltagare! För många av oss är demonstrationen den Första Maj en lång och stolt tradition.

Vi har ofta fått frågan varför vi demonstrerar. Och vårt svar har varit: Det är en protest mot orättvisan, mot att somliga obekymrat kan leva i lyx och materiellt överflöd, medan andra knappt kan försörja sig. Vi demonstrerar för ett samhälle, där människor möts som jämlikar. Ett samhälle, där alla ges möjlighet att växa och välja sitt eget liv.

Vi demonstrerar för att utjämna klasskillnaderna och öka friheten. Att omdana samhället sker inte genom några få klubbslag. Det är en lång process med ihärdig upplysning och agitation och ett tålmodigt reformarbete där samhället förändras bit för bit. Och vi vet att krafterna som verkar för en annan samhällsutveckling är starka. I synen på jämlikhet och frihet går det en tydlig skiljelinje mellan höger och vänster. Högern har alltid sett livet som en kapplöpning och samhället som en tävlingsbana. När de någon gång talar om jämlikhet handlar det på sin höjd om att alla ska få stå på samma startlinje. Sedan får loppet – och livet – ha sin gång. Någon kommer i mål före alla andra. Och en del kommer inte i mål alls. Men vadå? Alla fick ju samma start.

För oss är livet inte en kapplöpning! Och samhället inte en tävlingsbana!

Människan utvecklas genom hela livet.

Vi möter nya människor och utvecklar vår gemenskap, vi förvärvar nya kunskaper och utvecklar våra intressen, vi byter miljö och finner nya arbetsuppgifter.

Vi möter ständigt nya utmaningar och gör ständigt nya val.

Vår idé om jämlikhet handlar om att alla människor ska ha samma frihet i de vägval, som livets skiften erbjuder oss. Den kräver att alla medborgare får lika rätt till en bra skola och en god utbildning, lika rätt till ett meningsfullt arbete, lika rätt till vård och omsorg och lika rätt till en berikande kultur och fritid.

Det är därför vi demonstrerar den Första maj!

Mötesdeltagare! Många av oss har träffat människor med egna erfarenheter av det gamla fattigsamhället. De har kunnat berätta om barnauktioner, fattighus och legaliserat tiggeri.

För dem blev 1900-talets stora sociala reformer – pensionerna, barnbidragen, sjukförsäkringen, den lagstadgade semestern, den sociala bostadspolitiken, den gemensamma grundskolan – en enorm befrielse från klassamhällets förtryck.

De kunde med stolthet berätta hur det svenska fattigsamhället under det förra seklet fick ge plats åt ett anständigt folkhem.

Idag kan vi med växande oro se hur utvecklingen drivs åt ett helt annat håll med ökad otrygghet, växande fattigdom och vidgade klassklyftor.

Den globala utvecklingen ställer arbetarrörelsen inför stora och delvis nya utmaningar.

Det är sant – och mycket glädjande – att den politiska friheten i världen har ökat under de senaste årtiondena. När Berlinmuren föll 1989 räknades 69 av världens länder som demokratier. Idag är det nästan 100. Det är också sant att den globala ekonomin har vuxit och att det har lett till att nära en halv miljard

människor kunnat lämna den absoluta fattigdomen. Fler barn börjar i skolan och levnadsåldern ökar.

Men det finns en annan sida och den ger anledning till djup oro. Samtidigt som vi fått fler demokratier i världen har demokratins verkningsgrad minskat. Det har skett genom en enorm maktförskjutning till det globala kapitalet, som nu blixtnabbt och oregerat flyttar över gränserna på jakt efter lägre kostnader för arbetskraften, lägre skatter och allt högre vinster.

Samtidigt som många kunnat lämna den absoluta fattigdomen tvingas fortfarande en miljard människor leva på mindre än tio kronor om dagen. Klyftan mellan de allra rikaste och de allra fattigaste har ökat. Den fattigaste femtedelen av jordens befolkning har bara 2 procent av världens samlade inkomst. Den rikaste femtedelen har hela 75 procent av den totala inkomsten att leva på.

Till detta kommer hoten mot vårt klimat. Vi vet idag att de ökande utsläppen av växthusgaser leder till en mer extrem väderlek, som kommer att göra gör vissa områden obeboeliga. Havsytan stiger och glaciärerna smälter. Djur och växter hotas av utrotning. Men trots denna vetenskap och tvärtemot alla högtidliga internationella deklARATIONER fortsätter utsläppen att öka.

Också när det gäller utvecklingen i Sverige ställs arbetarrörelsen inför nya utmaningar. Det är ju sant att Sveriges ekonomi är stark i jämförelse med många andra i Europa. Det har inneburit att vi inte med samma dramatik som andra dragits in i de senaste årens finanskriser. Men det är ju, som professor Lars Calmfors, ordförande i regeringens eget finanspolitiska råd, skrev i Dagens Nyheter häromdagen: ”Man bör hålla i minnet att den främsta orsaken till de goda statsfinanserna är ... den tidigare socialdemokratiska regeringens politik.” Vi får vara tacksamma för att de borgerliga inte ännu, som alla tidigare gånger, förött statens kassa. Men samtidigt ser vi hur det gamla klassamhället kommer i retur. 400 000 människor är arbetslösa. Var fjärde ungdom under 25 år saknar arbete. Arbetslösheten har bitit sig fast på en nivå som för bara några år sedan beskrevs som massarbetslöshet.

Klassklyftorna växer. För tjugoår sedan hade den rikaste tiondelen fyra gånger så mycket som den fattigaste tiondelen. Idag har den sju gånger så mycket!

Under de senaste sex åren har inkomsterna för den fattigaste tiondelen minskat med 8,6 procent. Medan den ökade med 13 procent för den rikaste tiondelen.

Tryggheten försvagas. En tredjedel av arbetskraften står idag utan A-kassa. Och bara en liten del av dem som är med får den inkomsttrygghet vid arbetslöshet som A-kassan en gång var tänkt för. Sjukförsäkringen urholkas. Människor som blir allvarligt sjuka kan inte längre vara säkra på att få den trygghet som den allmänna försökringen skulle ge.

Den generella välfärden utholkas. Kvaliten i skolan och omsorgen om barn och gamla försämras.

Det som påstods skulle bli valfrihet och mångfald i den skattefinansierade välfärden har lett till spekulation, skyhöga privata vinster, vidareförsäljningar och skatteflykt.

Också i Sverige har demokratin har retirerat.

Individens frihet till utveckling och personlig växt har förminskats till att handla om kundens valfrihet på marknaden.

Och politikerna drar sig undan ansvaret för det som fortfarande är samhällliga uppgifter. De hänvisar till de företag, som de gett i uppdrag att driva skattefinansierad verksamhet. Eller till tjänstemännen.

Medborgarnas insyn och inflytande har minskat. Det politiska ansvaret har blivit otydligt.

Mötesdeltagare! Den skyhöga arbetslösheten, den ökade otryggheten, de vidgade klyftorna och begränsningen av demokratin kan bara mötas av en radikal och målinriktad reformpolitik. Det är dags att byta regering!

Vi kräver arbete åt alla

Vårt mål är den fulla sysselsättningen! Med samma hållning som Ernst Wigforss en gång ställde den retoriska frågan "Har vi råd att arbeta?" säger vi "Sverige har inte råd med arbetslöshet!"

Beskedet till var och en ska alltid vara: Du behövs på jobbet! Du behövs för att du har någonting värdefullt att bidra med! Du behövs för att du är unik!

Därför krävs nya stora satsningar på utbildning och forskning. Därför krävs ökade investeringarna i vägar och järnvägar. Därför krävs en offensiv arbetsmarknadspolitik, regionalpolitik och näringspolitik. Därför krävs fler anställda i vården och i skolan. Därför krävs investeringar i ny teknik och i omställningen till ett miljövänligt samhälle.

En politik för full sysselsättning fordrar också ett ökat internationellt engagemang. Tillsammans med de växande vänsterrörelserna i Europa måste arbetarrörelsen kräva en ny färdriktning inom EU. Och tillsammans med andra radikala rörelser måste arbetarrörelsen verka för en reglering och kontroll av den globala finansmarknaden.

Mötesdeltagare! Det är dags att förverkliga folkets Europa! Och det är hög tid att ta demokratisk kontroll över det globala kapitalet!

Vi kräver att alla ska kunna gå till sitt arbete utan att vara rädda.

Förra året dödades 61 personer i arbetsplatsolyckor. Under det här årets tre första månader har 14 personer fått sättas livet till. Tusen och åter tusen människor i vårt land stressas till sjukskrivning och bränns ut. Många tjejer i vård och omsorg knäcks av de tunga lyften och känslan av otillräcklighet. Människor som behövs på jobbet får inte tillräckligt stöd för att kunna ta sig tillbaka till arbetslivet. Det kommer att kräva mycket av oss. Inte minst ett mycket nära samarbete med fackföreningsrörelsen. Vi ska förmå Sveriges alla arbetsgivare, också inom den gemensamma sektorn, att förändra arbetsplatserna. Vi ska ta fram de resurser som krävs i kampen för goda och sunda arbetsplatser. Vi ska våga fatta de beslut som behövs för att stimulera och lagstifta fram goda arbetsplatser.

Mötesdeltagare! Det är dags att ge de anställda makt och inflytande över sin arbetsmiljö!

Vi kräver ett välfärdssystem som ger trygghet åt alla.

Kvalitetsförsämringarna genom ständiga besparingar och

personalnedskärningar inom skolan, vården och omsorgen, måste brytas. Det är dags för en långsiktig upprustning av vår gemensamma välfärd – med mer personal, bättre villkor och större utvecklingsmöjligheter för de anställda. Det är bara så vi kan skapa en skola och en välfärd av högsta kvalitet.

Våra trygghetsförsäkringar måste förstärkas. Det är oacceptabelt att nästan en tredjedel av arbetskraften står utan A-kassa. Och det lika oacceptabelt att sjukförsäkringen inte längre ger något skydd för många som blir sjuka.

Mötesdeltagare! Det är hög tid att påbörja arbetet med att skapa trygghet i välfärden!

Vi kräver en miljöpolitik som tar klimathotet på allvar.

Ekonomisk tillväxt måste handla om hållbarhet. Vi ska investera i de delar av infrastrukturen, i den forskning, i den teknologi och i den förnyelse som ger oss möjlighet att möta hotet mot vårt klimat. Så kan en radikal miljöpolitik bli en självklar del av förnyelsen av den svenska arbetsmarknaden

Vi kräver en fördjupad och vidgad demokrati.

Den svenska demokratin ger oss medborgare rätt att utse de politiker som har ansvar att sköta våra gemensamma uppgifter. Men för att demokratin ska fungera krävs att medborgarna har full insyn i den offentliga verksamheten och att de kan utkräva ansvar av politikerna. De valda politikerna ska ta ansvar för varje krona vi gemensamt betalar för att få en modern och hållbar infrastruktur eller för att få en skola, vård och omsorg med hög kvalitet. Vi ska kunna kräva redovisning krona för krona hur de har använt våra skattepengar. De ska användas för att utveckla våra gemensamma verksamheter och inte hamna som profit hos privata aktieägare.

I en utvecklad demokrati är det medborgarna som avgör framtidens vägval. Vägvalet ska inte bestämmas av kapitalet eller marknaden. I en utvecklad demokrati måste därför politiken stå över ekonomin.

Mötesdeltagare! Det är dags att se till att demokratin blir överordnad marknaden.

För en tid sedan sade Fredrik Reinfeldt att hans förebild var Tage Erlander. Så konstigt det är, moderater gillar socialdemokratiska ledare först när de är döda. Vi känner igen det. Gösta Bohman hyllade på 1970-talet Per Albin Hansson och satte bilden av honom mot Olof Palme. Palme blev inte svaret skyldig. I en klassisk replik läste han högt ur folkhemstalet från 1928. ”Det goda hemmet känner inte till några privilegierade eller tillbakasatta, inga kelgrisar och inga styvbarn. Där ser inte den ene ner på den andre. Där försöker ingen skaffa sig fördel på andras bekostnad. Den starke trycker inte ner och plundrar den svage. I det goda hemmet råder likhet, omtanke, samarbete, hjälpsamhet”. På det sättet visade Palme att Bohman inte hade en aning om vad han pratade om. Och Reinfeldt vet uppenbart inte heller vad han pratar om. Den bärande tanken i Erlanders politik var att människor skulle hålla samman. Det var det som var grunden för välfärdssamhället.

Reinfeldt står för en helt annan politik och gör tvärt om. Han sätter de som har ett arbete mot de som är arbetslösa. De som är friska mot de som är sjuka. De unga mot de äldre. Stad mot land. I Erlanders Sverige behövdes inte ökade klyftor för att bygga landet – tvärt om. Tage Erlander var inte en person som någonsin skulle kalla sig själv landsfader och han skulle aldrig hålla ett sådant tal som Reinfeldt höll på moderatstämman. Erlander kunde nämligen det gamla ordspråket. Högmod går före fall.

Mötesdeltagare! Är det någonting som våra demonstrationer på Första maj har lärt oss så är det detta:

Ingenting är omöjligt! Låt oss därför här och nu börja arbetet med att få en ny regering och en ny politik efter nästa val!

Låt oss föra Reinfeldt tillbaka till oppositionen igen!

Taggar

1 maj, 2010-tal, 2012, Man, Socialdemokraterna

URI

<https://www.svenskatal.se/tale/lars-engqvist-1-maj-tal-2012>